

การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะ
ในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Development of Problem Based Learning Curriculum for Enhancing
Accounting Skills of Grade 9 Students

หทัยทิพย์ รินศรี^{1*} และเกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์²

(Hathaithip Rinsri^{1*} and Kedthip Sirichaisin²)

^{1*} สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

² อาจารย์ประจำสาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

อีเมลผู้แต่งหลัก: blud_k@hotmail.com เบอร์โทร: 08 5864 4467

วันที่รับบทความ 3 สิงหาคม 2563

Received: Aug. 25, 2020

วันที่รับแก้ไขบทความ 28 สิงหาคม 2563

Revised: Aug. 28, 2020

วันที่ตอบรับบทความ 1 กันยายน 2563

Accepted: Sep. 1, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และศึกษาผลการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน บุนยวาทวิทยาลัย ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาบัญชีกิจการบริการ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชีสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และแบบทดสอบวัดทักษะในการจัดทำบัญชี

ผลการวิจัยพบว่า ผลการสร้างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีคะแนนผลการวัดทักษะการจัดทำบัญชีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร; การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน; ทักษะในการจัดทำบัญชี

Abstract

The purposes of this research were to develop and to study the result of using the curriculum to enhance Accounting skills by Problem Based Learning for Grade 9 students. The samples were 30 students in the ninth grade of Bunyawatwittayalai School. The research tools were the curriculum to enhance Accounting skills by Problem Based Learning for Grade 9 students and Accounting skill tests.

The results found that the results of quality evaluation of curriculum and curriculum documents had appropriateness at the level of high. The students' posttest scores were statically higher than pretest scores at the level of 0.01.

Keywords: Curriculum development; Problem Based Learning; Enhancing Accounting Skill

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคมและสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ทั่วโลก จึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศภูมิภาค และของโลกควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาการพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน การพัฒนาประเทศภายใต้แรงกดดันภายนอก จากกระแสโลกาภิวัตน์และแรงกดดันภายในประเทศ ที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรมและประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579, หน้า 256)

การมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ให้ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้ให้จำมาเป็นผู้ถ่ายทอดความเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำไปสร้างสรรค์ความรู้ของตน (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 3) ฉะนั้นในการจัดการเรียนการสอนควรมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถสืบแสวงหาความรู้ โดยการรู้จักกำหนดปัญหาวิเคราะห์ปัญหาอย่างชัดเจน มีการหาคำตอบและคำอธิบายต่าง ๆ ได้ด้วยตัวเอง ครูมีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่นักเรียน ในการเรียนการสอนลักษณะนี้นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถของตนเองได้อย่างเหมาะสม (ประสารมาลากุล ณ อยุธยา, 2532, หน้า 35-48)

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning หรือ PBL) เป็นวิธีการส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโลกเป็นบริบทของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นผลจากการทำงานที่ต้องใช้การแก้ปัญหาเป็นหลัก เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เผชิญหน้ากับปัญหาด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณ คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดสังเคราะห์ (ไพศาล สุวรรณน้อย, 2556, หน้า 3) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงเป็นบริบท (Context) ของการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขากลุ่มสาระที่ตนศึกษา ด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ไขปัญหาเป็นหลัก (มณฑรา ธรรมบุศย์, 2545, หน้า 11-17)

การจัดการเรียนการสอนวิชาบัญชีกิจการบริการในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผ่านมามีตั้งแต่ปี พ.ศ.2559 - พ.ศ.2560 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 70 โดยในปีการศึกษา 2559 มีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 62.07 และในปีการศึกษา 2560 มีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 67.74

จากการศึกษาสาเหตุของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ไม่ผ่าน พบว่า เป็นวิชาที่ยาก ไม่มีความน่าสนใจเป็นการคำนวณตัวเลขซึ่งเป็นวิชาที่ไม่ถนัด ดังนั้นการที่จะทำให้นักเรียนบรรลุตามเป้าหมาย ครูผู้สอนจะต้องเข้าใจในเนื้อหาวิชาบัญชีโดยเฉพาะบัญชีเบื้องต้นถือว่าเป็นวิชาพื้นฐานสำคัญมากของการเรียนบัญชี ต้องรู้จักตัดแปลงการจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน มีกระบวนการในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการจัดการสอนผู้เรียนต้องได้รับความรู้อย่างเต็มศักยภาพและมีความสุขสนุกสนานในการเรียน

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้นผู้วิจัยจึงได้สร้างหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน เพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้อีกโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. หลักสูตรมีองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ผลการเรียนรู้ ระยะเวลาเรียน การจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล และเงื่อนไขในการนำหลักสูตรไปใช้
2. เอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้หลักสูตร โครงสร้างรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบ ได้แก่ สารสำคัญ ผลการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ชิ้นงาน กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้ บันทึกผลหลังสอน และข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ในการตรวจสอบความเหมาะสมของเอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ประกอบด้วย
  - 1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน มีประสบการณ์การอย่างน้อย 5 ปี จำนวน 2 ท่าน
  - 1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 1 ท่าน
  - 1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาบัญชี มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี จำนวน 2 ท่าน

2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จำนวน 30 คนที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาบัญชีกิจการบริการและไมใช่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพ E1, E2 ของหลักสูตร

ขอบเขตด้านตัวแปร

ความเหมาะสมและประสิทธิภาพของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขั้นตอนในการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

1. โครงสร้างเวลาของหลักสูตร

2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มี 3 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 18 คาบ รวมทั้งสิ้น 6 แผนการเรียนรู้

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 35 ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 5 โรงเรียน จำนวน 2,600 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จำนวน 30 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

1. ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ตัวแปรตาม คือ ทักษะในการจัดทำบัญชีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างและหาประสิทธิภาพหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

2. ศึกษาบริบทของสถานศึกษา

3. ศึกษาเนื้อหาวิชาการบัญชีกิจการบริการ

4. ศึกษาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

5. สร้างหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย หลักสูตร จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ผลการเรียนรู้

ระยะเวลาการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม สื่อและแหล่งเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผลของหลักสูตร เจาะลึกในการนำหลักสูตรไปใช้

6. เอกสารประกอบหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย คู่มือสำหรับครูและแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ผลการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

7. ผู้วิจัยได้สร้างหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ประกอบด้วย หลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 หน่วยการเรียนรู้ รวม 6 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 18 คาบ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความหมายของสินทรัพย์ หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น และสมการบัญชี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง งบแสดงฐานะการเงิน, สินทรัพย์, หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง รูปแบบของกิจการและรายการค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง หลักการวิเคราะห์รายการค้า

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ความหมาย ประเภท รูปแบบของสมุดรายวันทั่วไป และการกำหนดผังบัญชี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง หลักการบันทึกรายการในสมุดรายวัน

8. นำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำมาปรับปรุงหลักสูตร คู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ และปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

9. นำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องโดยใช้แบบประเมินหลักสูตร และแบบประเมินเอกสารประกอบหลักสูตร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

10. นำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อหาประสิทธิภาพ E1, E2

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรผู้วิจัยคำนวณค่าความเหมาะสมของหลักสูตรด้วยการหาค่าแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2. ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรจากการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่ นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพ E1, E2 ของหลักสูตร

2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 (E_1/E_2) ของหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จำนวนนักเรียน	ผลรวมของคะแนน				ประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
	ทดสอบระหว่างเรียน (คะแนนเต็ม 80 คะแนน)		ทดสอบหลังเรียน (คะแนนเต็ม 50 คะแนน)		
	$\bar{X}$	E_1	$\bar{X}$	E_2	
30	60.87	76.08	37.75	75.13	76.08/75.13

จากตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน E_1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 76.08 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน E_2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 75.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 75/75 จากผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัยได้ทดลองใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จำนวน 30 คน ดังนี้

1. แจกจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเข้าใจตรงกัน แนะนำวิธีการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อชี้ให้เห็นถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้

2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดทักษะในการจัดทำบัญชี

3. ดำเนินการใช้หลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 6 แผน โดยใช้เวลาในการทดลอง จำนวน 18 สัปดาห์ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นการกำหนดปัญหาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานก่อนเริ่มบทเรียน จะต้องให้ความรู้เบื้องต้นแก่ผู้เรียนเพื่อให้เป็นความรู้พื้นฐาน นำไปสู่การเลือกกิจการที่ผู้เรียนต้องการจะศึกษา

3.2 ขั้นการวิเคราะห์ปัญหาการนำปัญหามาวิเคราะห์ ได้มาจากการที่ผู้เรียนเลือกกิจการที่ผู้เรียนสนใจ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลให้สัมพันธ์กับความรู้ที่ผู้เรียนได้รับ

3.3 ชั้นค้นหาข้อมูล ผู้เรียนค้นหาหาข้อมูลและศึกษาเพิ่มเติมจากทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือ อินเทอร์เน็ต หรือปรึกษาครูผู้สอน

3.4 ชั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ให้เกิดความรู้ใหม่ พิสูจน์ให้เหมาะสมกับโจทย์ปัญหา

3.5 ชั้นสรุปผลการวิเคราะห์ ผู้เรียนนำมาอธิบายให้กับผู้เรียนคนอื่นได้เรียนรู้ไปพร้อมกัน

4. เมื่อสิ้นสุดการทดลองให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดทักษะในการจัดทำบัญชี

5. นำคะแนนหลังการทดลองใช้หลักสูตรมาหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มี 2 ประเภท ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบวัดทักษะทางการเรียนรายวิชาบัญชี

ตารางที่ 2 แสดงผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองตามหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ทักษะในการจัดทำบัญชี	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (1-tailed)
ก่อนเรียน	30	15.23	3.60	24.966**	0.000
หลังเรียน	30	36.63	4.75		

**p < .01

จากตารางที่ 2 แสดงผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองตามหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเท่ากับ 15.23 และ 36.63 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนทดสอบทักษะการจัดการจัดทำบัญชีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร ผู้วิจัยคำนวณค่าความเหมาะสมของหลักสูตร ด้วยการหาค่าแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผลการประเมินหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$, S.D.= 0.58) ผลการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตร ผู้วิจัยคำนวณค่าความเหมาะสมของหลักสูตรด้วยการหาค่าแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$, S.D.= 0.42)

ผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรจากการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่เรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพ E1, E2 ของหลักสูตรมีค่าเท่ากับ 76.08/75.13 ซึ่งหลักสูตรมีคุณภาพสามารถนำไปทดลองใช้ได้

2. การทดลองใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการวัดทักษะในการจัดทำบัญชี พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่เรียนรู้โดยใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 36.63 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

จากผลความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตรหลายท่าน ดังนี้ Taba (1962), Saylor (1981), Tyler (1949), สัจด์ อุทรานันท์ (2532) และวิชัย วงษ์ใหญ่ (2545) จากนั้นได้ร่างหลักสูตรสร้างคู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อมทั้งปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จึงทำให้หลักสูตรมีความน่าเชื่อถือ นำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสม พบว่า คู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธยาพรรณ แสงตะวัน (2558 : 90-91) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์แนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐานประกอบกลุ่มร่วมมือ วิชาการบัญชีเบื้องต้น เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 พบว่าผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์แนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐานประกอบกลุ่มร่วมมือ

มีคุณภาพและความเหมาะสมรายแผนอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และผลประเมินโดยรวมทุกแผนอยู่ในระดับมาก

การนำหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ พบว่า ผลการวิเคราะห์ ประสิทธิภาพจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน E_1 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 76.08 ผลการวิเคราะห์ ประสิทธิภาพที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน E_2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 75.13 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้เป็นเพราะหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ได้ผ่านการสร้างอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างคู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นนำเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ทำให้ได้คู่มือและแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เพื่อนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ พัทธนาพรณ แสงตะวัน (2558 : 90-91) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยประยุกต์แนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐานประกอบกลุ่มร่วมมือ วิชาการบัญชีเบื้องต้น เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.86/88.47

การทดลองใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กับนักเรียนจำนวน 30 คน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร มีคะแนนเฉลี่ยของคะแนนผล การวัดทักษะในการจัดทำบัญชีเมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน เท่ากับ 15.23 จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยทางการเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรูตามหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เท่ากับ 36.63 จากคะแนนเต็ม 50คะแนน นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้ เป็นเพราะนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา ขั้นที่ 3 การค้นคว้าข้อมูล ขั้นที่ 4 การนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และขั้นที่ 5 สรุปผลการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่โดยผู้วิจัยได้ศึกษา เอกสารที่เกี่ยวข้องและสังเคราะห์องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ตามแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน ดังนี้ Good (1973), Delisle (1997), Barrows & Tamblyn (1980) และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจษฎายุทธ ไกรกลาง (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปัญหาเป็นฐานต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปัญหา เป็นฐานต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.48/84.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปัญหาเป็นฐานสูง กว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.1 หลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สามารถพัฒนารูปแบบให้นักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เรียนได้ ไม่ว่าจะเป็นในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ประกาศนียบัตร (ปวช.) ซึ่งควรจัดให้มีเนื้อหาที่ยากง่ายไปตามวัยของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

1.2 ควรศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนวัตกรรมหรือสื่อการสอนที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

1.3 ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเกี่ยวกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- เจษฎายุทธ ไกรกลาง. (2560). **การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบปัญหาเป็นฐานต่อการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต. วิทยาศาสตร์ศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2537). **ความคิดสร้างสรรค์ที่พัฒนาได้**. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์
- พัญญาพรรณ แสงตะวัน. (2558). **การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์แนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐานประกอบกลุ่มร่วมมือ วิชาการบัญชีเบื้องต้น เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1**. ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพศาล สุวรรณน้อย. (2556). **เอกสารประกอบการบรรยายโครงการพัฒนาการเรียนการสอน**. แหล่งที่มา <https://ph.kku.ac.th/thai/index.php/student/2013-05-09-17-53-61/38-km-2556/499-2015-10-01-08-53-02>. สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 256
- มันตรา ธรรมบุศย. (2545). **การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้ PBL (Problem-Based Learning)**. วิชาการ. 2 กุมภาพันธ์, 11-17.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2545). **การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ: อาร์แอนด์ปรีนท์
- สงัด อุทรานันท์. (2532). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสหาย
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟิก จำกัด
- Barrows, H.S. and Tamblyn, Roblyn M. (1980). **Problem Based Learning: An Approach to Medical Education**. New York: Springer
- Delisle, R. (1997). **How to use Problem-Based Learning in the Classroom**. Alexandria: ASCD.

- Good, Carter V. (1973). **Dictionary of education**. New York: McGraw-Hill.
- Saylor Alexander and Lewis. (1981). **Curriculum Planing for The Better Teaching and Learning**. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Taba, Hilda. (1962). **Curriculum development: Theory and practice**. New York: Harcourt, Brace and World.
- Tyler, R.W. (1949). **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. Chicago: The University of Chicago Press.